



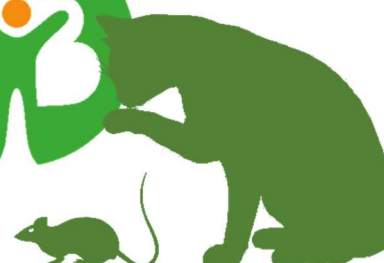
Initiatiefvoorstel

BOSSCHE AANPAK DIERENWELZIJN

Op weg naar een integraal en transparant gemeentelijk
dierenwelzijnsbeleid



GROENLINKS
DEN BOSCH





Initiatiefvoorstel

BOSSCHE AANPAK DIERENWELZIJN

Op weg naar een integraal en transparant gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid

Inhoudsopgave

1) Aanleiding	3
2) Definitie	4
3) Doelen voor gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid in 's-Hertogenbosch	5
4) Wettelijke taken en voorbeelden uit andere gemeenten.....	6
5) Bossche problematiek gezien door de mensen uit het veld	10
6) Bijlagen.....	10
Besluit	11

1) Aanleiding

Dierenwelzijn is een thema dat enorm leeft onder de mensen, ook in 's-Hertogenbosch. Dit bleek bijvoorbeeld recent bij de discussie over dierenparkjes, maar ook bij de brede beweging tegen het organiseren van Waterlicht in het Bossche Broek. Als mens hebben we een



verantwoordelijkheid voor het welzijn van dieren, ook binnen de gemeentegrenzen van de 's-Hertogenbosch. Wij willen een duidelijk omschreven en samenhangend gemeentelijk beleid op het gebied van dierenwelzijn. Zo komt er duidelijk zicht op de taken en ambities van de gemeente op dit terrein. Dit zorgt ervoor dat mensen die zich in de stad inzetten voor dierenwelzijn helder voor ogen hebben wat ze aan de gemeente hebben. Zo kunnen bijvoorbeeld bewoners die een gewond of verdwaald dier vinden altijd weten waar ze hiermee terecht kunnen.

Om in 's-Hertogenbosch de gewenste duidelijkheid te geven, vinden wij het nodig om te komen tot een integraal en transparant dierenwelzijnsbeleid. De Dierenbescherming heeft in 2014 reeds een aantal aanbevelingen gedaan over



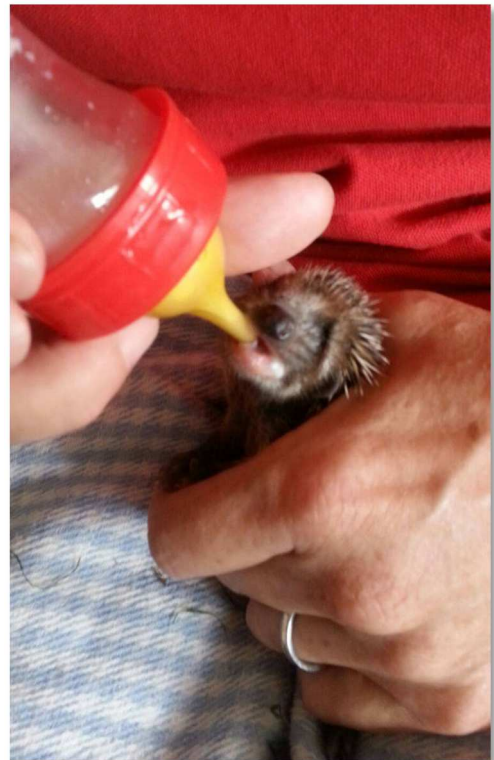
hoe de gemeente kan komen tot een goed lokaal dierenwelzijnsbeleid (zie bijlage). De eerste aanbeveling betreft het opstellen van dierenwelzijnsbeleid dat wordt vastgelegd in een nota Dierenwelzijn. Verschillende gemeenten, zoals Eindhoven, Amsterdam, Rotterdam, Oss en Nijmegen zijn de gemeente 's-Hertogenbosch hierin voorgegaan.

Met dit initiatiefvoorstel willen wij hun goede voorbeeld volgen door een eerste aanzet te geven tot een integraal en transparant gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid voor 's-Hertogenbosch. Wij vragen de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch een aantal uitgangspunten voor dit gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid vast te stellen. Het college zal vervolgens deze uitgangspunten doorvertalen naar een Bossche Aanpak Dierenwelzijn.

2) Definitie

Dierenwelzijn leeft enorm in de samenleving en gaat gepaard met veel verschillende emoties. We hebben immers te maken met veel soorten dieren en op vele verschillende manieren in ons dagelijks leven. Met huisdieren hebben we een andere relatie dan bijvoorbeeld met boerderijdieren of dieren in het wild. Bij dieren met een eigenaar zijn we als mens directer verantwoordelijk en is het dus ook vanzelfsprekend dat we daar een hogere standaard voor dierenwelzijn hanteren dan voor dieren in het wild, waarvan het welzijn met name afgelezen kan worden aan de stand van de populatie.

Om ervoor te zorgen dat iedereen het over hetzelfde heeft en te bepalen wat dierenwelzijn is, is het noodzakelijk een goede definitie te hanteren waarop het beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch op het gebied van dieren gericht moet zijn.



Dieren met een eigenaar

Voor dieren met een eigenaar nemen we de internationaal gedragen vijf vrijheden voor het dierenwelzijnsbeleid over. Deze zijn door Brambell in 1965 geformuleerd als voorwaarden waar naar gestreefd moet worden waaronder dieren gehouden moeten worden en ook opgenomen in de Nota Dierenwelzijn van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en dus onderdeel van het landelijke beleid op het gebied van dierenwelzijn.

1. Dieren zijn gevrijwaard van honger, dorst of onjuiste voeding.
2. Dieren zijn gevrijwaard van pijn, verwonding of ziekten.
3. Dieren zijn gevrijwaard van angst en chronische stress.
4. Dieren zijn gevrijwaard van thermaal en fysiek ongerief.
5. Dieren zijn vrij om een natuurlijk soorteigen gedragspatroon te kunnen hebben.

Of aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan beoordeeld worden door de officiële instanties zoals de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID), de Algemene Inspectiedienst (AID) en de dierenpolitie.



Dieren zonder eigenaar

Ook voor dieren in het wild mag de intrinsieke waarde niet genegeerd worden. Voor dieren zonder eigenaar is bovenstaande definitie niet te handhaven, omdat deze dieren in het wild vrij zijn om te doen en

laten wat ze willen en het niet te garanderen is dat ze bijvoorbeeld geen pijn of verwondingen ervaren. Voor dieren in het wild is binnen de wetgeving 'zorgplicht' vastgelegd (Flora- en Faunawet).



Deze zorgplicht formuleert dat 'een ieder neemt voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving'. Met deze zorg wordt bedoeld dat een ieder die weet, of vermoedt, dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna optreden, dit handelen achterwege laat. Is dit niet mogelijk, dan moet een poging ondernomen worden om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Zorgplicht betekent dus niet per definitie dat ieder individueel wild dier moet worden verzorgd wanneer het verzwakt is geraakt, maar dat ons handelen flora en fauna niet benadeelt.

3) Doelen voor gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid in 's-Hertogenbosch

De speelruimte voor de gemeente voor het bepalen van dierenwelzijnsbeleid wordt bepaald door de wettelijke kaders en de zaken die de politiek moreel van belang vindt. Vanuit de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft voor het welzijn van de dieren op haar grondgebied moet dierenwelzijnsbeleid worden geformuleerd.

Het dierenwelzijnsbeleid zou primair de volgende doelen moeten hebben:

a. het beleid sluit aan op de noden en behoeften van de gemeente;
Iedere gemeente is anders en kent andere problematiek als het gaat om dierenwelzijn. Het is van belang dat het beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch specifiek van toepassing is op de situatie zoals die zich in onze gemeente voordoet.

b. dierenwelzijn wordt, voor zover relevant en mogelijk, meegewogen bij beslissingen van de gemeente;

Als mens zijn we verantwoordelijk voor de dieren in onze stad. Om ervoor te zorgen dat we zo goed mogelijk invulling geven aan deze verantwoordelijkheid is het van belang om hier bij al het beleid in meer of mindere mate bewust mee om te gaan. Hierbij moet uiteraard bijzondere aandacht zijn voor het beleid dat direct betrekking heeft op dieren, zoals de opvang van zwerfdieren.

c. bewustzijn van het belang van dierenwelzijn bevorderen onder de bevolking;

Ter ondersteuning van het beleid van de gemeente is het wenselijk om de bevolking bij het beleid te betrekken. Vaak wordt dierenleed ook niet uit onwil, maar uit onkunde veroorzaakt. De gemeente kan een rol spelen in de voorlichting hierover.

d. Stimuleren van gezonde populaties van dieren in het wild.

Dierenwelzijn in het wild is vooral te zien aan gezonde populaties in het wild. Het stimuleren van gezonde populaties zorgt dus direct voor een beter dierenwelzijn voor dieren in het wild.

Het formuleren van dit beleid kan ertoe bijdragen dat er geen blinde vlekken meer zijn voor het welzijn van dieren. Om ervoor te zorgen dat dit zoveel mogelijk gedragen wordt moet er naar gestreefd worden om het beleid in nauwe samenspraak met deskundigen uit het veld op te stellen.

4) Wettelijke taken en voorbeelden uit andere gemeenten

Uit de bovengenoemde doelen van het dierenwelzijnsbeleid vloeien verschillende concrete kaders voort die naar ons idee ten grondslag kunnen liggen aan het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente 's-Hertogenbosch. Daarnaast heeft de gemeente een aantal wettelijke taken die uitgevoerd moeten worden. Hieronder volgt een lijst met zaken die wij graag opgenomen zien worden in een integraal gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid met daarbij de wettelijke kaders en voorbeelden uit onze of andere gemeenten. Hierbij staat steeds aan gegeven als het om een wettelijke taak gaat of om lokaal wenselijk beleid dat de gemeente kan uitvoeren.

Gezelschapsdieren

De verantwoordelijkheid van de gemeente op het gebied van dierenwelzijn voor gezelschapsdieren komt voort uit de wettelijke verplichting die de gemeente heeft. Dit is de gemeentelijke opvang- en zorgplicht uit het Burgerlijk Wetboek 5. Daarin staat dat "gevonden dieren in bewaring moeten worden gegeven aan de gemeente die dat vordert (art. 5, lid 1c)". Als zich geen eigenaar meldt, is de gemeente twee weken lang aansprakelijk voor de opvang en verzorging van het dier en de daaraan verbonden kosten (art. 8, lid 2). Na het verstrijken van de termijn van 14 dagen vervalt het dier aan de gemeente. Daarnaast kunnen bij huisuitzettingen, detenties of vanwege gezondheidsrisico's politie en GGD huisdieren gedwongen op laten nemen. Deze gedwongen opvang valt conform de Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 5:29 en 5:30) ook onder de wettelijke taak van de gemeente. Hier geldt een maximale opvangtermijn van 13 weken.



Op dit moment zijn hiervoor afspraken gemaakt met de Stichting Dierentehuis, dierenartsen en de dierenambulance. Het is belangrijk deze afspraken in een duidelijke nota te verwoorden, zodat ze voor iedereen helder zijn. Nu horen we bijvoorbeeld nog regelmatig dat bewoners en dierenartsen niet altijd weten waar ze met een gewond dier terecht kunnen.

- *Het moet duidelijk zijn tot wie mensen zich kunnen wenden als zij een dier in nood aantreffen en;*
- *Het moet duidelijk zijn waar welke (wilde) dieren opgevangen kunnen worden.*

Dieren in het wild

Op grond van vigerende wetgeving heeft één ieder een zorgplicht jegens hulpbehoevende dieren, zowel huisdieren als wilde dieren. Het is aan de gemeente om dit te ondersteunen. Dit gebeurt in 's-Hertogenbosch nu al door het ondersteunen van de dierenambulance. In andere gemeenten zien we echter dat dit bijvoorbeeld ook gebeurt door een vogelopvang (Nijmegen) of egelopvang (Roosendaal). Het is van belang dat in ieder geval duidelijk is waar gewonde dieren opgevangen kunnen worden, zowel binnen de gemeente als in de regio.

- *Het moet duidelijk zijn waar welke (wilde) dieren opgevangen kunnen worden.*
- Stadsnatuur & wilde dieren*

Het is van belang om gezonde populaties van in het wild levende dieren te stimuleren. Een voorbeeld hiervan in onze gemeente is ecologisch maaien, maar ook het rekening houden met vleermuizen in de Binnendieze. Dit is echter nog niet in beleid vastgelegd. Bovendien gaan er ook nog wel eens zaken mis, zoals vorig jaar toen er een beverburcht werd vernietigd bij het baggeren op bedrijventerrein De Brand.

Dit kan anders. In de gemeente Rotterdam wordt er bijvoorbeeld bij baggerwerkzaamheden rekening gehouden met wilde dieren en worden oude bomen geschikt gemaakt voor vleermuizen. De ecologische stadsvisie die onderdeel wordt van de Groene Delta 2 zou hier complementair kunnen zijn.

- *De gemeente stimuleert gezonde populaties in het wild;*
- *Dierenwelzijn wordt, voor zover relevant en mogelijk, meegewogen bij beslissingen van de gemeente;*



Schadelijke en overlast gevende dieren

Er zijn ook dieren die overlast geven, zoals ganzen. De overlast hiervan neemt in bijvoorbeeld het Prins Hendrikpark toe. Deze moeten op een zo diervriendelijke manier worden verjaagd. In de gemeente Rotterdam wordt hiervoor bijvoorbeeld een duidelijk werkproces opgesteld en wordt de registratie verbeterd. In de gemeente Eindhoven is een beheersinstrument ontwikkeld om overlast van verwilderde katten tegen te gaan door ze te castreren en te vangen. Dit moet op een zo diervriendelijke manier gebeuren.

- *De aanpak van schadelijke en overlast gevende dieren gebeurt op een zo'n diervriendelijk mogelijke manier.*

Gemeentelijke organisatie

Om de uitgangspunten van het dierenwelzijnsbeleid te verwezenlijken en het belang van dierenwelzijn uit te dragen is het van belang dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. Bij inkoop van producten is naast duurzaamheid ook

diervriendelijkheid van belang. De gemeentelijke organisatie koopt jaarlijks vlees in, bijvoorbeeld voor de barbecue als start van het politieke jaar. Het zou mooi zijn als de gemeente daar als voorbeeldfunctie zoveel mogelijk biologisch aanbod heeft. In de gemeente Rotterdam wordt al gestreefd naar een 100% biologisch aanbod op gemeentelijke borrels en etentjes.



- *De gemeente streeft ernaar om zo diervriendelijk mogelijk in te kopen.*

Dierenwelzijn in rampenplannen

Bij rampen is er een risico dat dieren worden vergeten. In bijvoorbeeld de gemeente Eindhoven worden de opvanglocaties voor dieren bij een ramp vastgelegd zodat duidelijk is waar die terecht kunnen. Ook in 's-Hertogenbosch zijn hier afspraken over gemaakt. Het is goed om deze afspraken op te nemen in het integrale beleid op het gebied van dierenwelzijn, zodat ze iedereen helder voor ogen staan.

- *In de gemeentelijk rampenplannen wordt rekening gehouden met dieren.*

Overige dieren

Bovenstaande maatregelen zijn maatregelen die in ieder geval als eerste stap kunnen worden genomen. We zien graag dat het beleid wordt uitgebreid tot andere dieren, zoals dieren die gebruikt worden voor productie, vermaak of dieren die worden bevist of bejaagd. De dierenbescherming heeft hier in 2014 een aanbeveling voor gemeenten over geschreven. Deze kan hiervoor worden gebruikt en door het college in samenspraak met het veld toegepast worden, naar de noden en behoeften van de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze aanbevelingen zijn in de bijlage te vinden.

5) Bossche problematiek gezien door de mensen uit het veld

Samen met stakeholders die dagelijks werken met dieren in de gemeente 's-Hertogenbosch hebben we voor gezelschapsdieren en dieren in nood een inventarisatie gemaakt van de dagelijkse problematiek die er naast deze kaders nog meer in de gemeente speelt en er is gedacht over een mogelijke oplossingsrichting. Het gaat om de volgende stakeholders:

- Stichting Dierentehuis 's-Hertogenbosch e.o.
- Stichting Dierenambulance 's-Hertogenbosch e.o.
- Dierenartsen
- Stichting Amivedi
- Dierenbescherming Nijmegen
- Dierenpolitie

Deze aanbevelingen zijn te gedetailleerd om integraal op te nemen in dit initiatiefvoorstel, maar kunnen wel bij het verder vormgeven van het beleid gebruikt worden. Een verslag hiervan is opgenomen als bijlage. Deze aanbevelingen zijn in samenspraak met het veld tot stand gekomen.

6) Bijlagen

1. Aanbevelingen voor een gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid van de dierenbescherming.
2. Resultaten van overleg met stakeholders in de gemeente.



De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 31 januari 2017, gezien het initiatiefvoorstel *Bossche Aanpak Dierenwelzijn* van de fracties van GroenLinks en de Bossche Groenen 12 december 2016,

Gelet op de Gemeentewet

Besluit

1. Dat een samenhangend gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid wordt ontwikkeld, in overleg met een klankbordgroep bestaand uit deskundigen en organisaties uit het veld, op basis van in ieder geval de volgende uitgangspunten:
 - a. het beleid sluit aan op de noden en behoeften van de gemeente 's-Hertogenbosch;
 - b. dierenwelzijn wordt, voor zover relevant en mogelijk, meegewogen bij beslissingen van de gemeente;
 - c. het beleid bevordert het bewustzijn onder de bevolking van het belang van dierenwelzijn;
 - d. de gemeente stimuleert gezonde populaties in het wild;
 - e. het moet duidelijk zijn waar welke (wilde) dieren opgevangen kunnen worden;
 - f. het moet duidelijk zijn tot wie mensen zich kunnen wenden als zij een dier in nood aantreffen;
 - g. de bestrijding van schadelijke en overlast gevende dieren gebeurt op een zo'n diervriendelijk mogelijke manier;
 - h. de gemeente streeft ernaar om zo diervriendelijk mogelijk in te kopen;
 - i. en in de gemeentelijk rampenplannen wordt rekening gehouden met dieren;